

УДК 159.937.515.5:81'27'37(494)"190/194"

DOI <https://doi.org/10.24195/2616-5317-2025-40.11>

ЗІСТАВНА СЕМАНТИКА КОЛЬОРАТИВІВ ШВЕЙЦАРСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Наталя В. Романова

доктор філологічних наук,
професор кафедри німецької та романської філології
Херсонського державного університету,
Івано-Франківськ, Україна
e-mail: NRomanova@ksu.ks.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7444-3811>

АНОТАЦІЯ

Реферовану наукову розвідку присвячено зіставному аналізу семантики кольоративів швейцарської лінгвокультури першої половини ХХ століття. Актуальність дослідження визначено через лакунарність спеціальних праць із пропонованої проблематики. Ілюстративною базою слугують збододенні оригінальні побутові оповідання, оцифровані в межах проекту «Гутенберг». Укладено експериментальну картотеку обсягом 76 мовних одиниць. Виокремлено умовно два різновиди кольорів і їхніх відтінків: «універсальні» та «спеціальні». «Універсальні» кольори і їхні відтінки трапляються в обох аналізованих творах, «спеціальні» — в тому чи тому творі. Список «універсальних» кольорів — блакитний, червоний, чорний, «універсальних» відтінків кольорів — світлий, світловолосяний, білявий (світло-русявий), блідий, темний. Запропоновано матрицю кольоративів та їхню класифікацію за прагматичним критерієм. Встановлено, що «спеціальні» кольори Лізи Венгер тожотожні жовтому, «спеціальні» відтінки кольорів — сонячному, золотому, кривавому, темно-червоному. Ернст Цан надає перевагу білому, почервонолому, рудуватому, теракотовому, червоніючому, зеленому, коричневому, оксамитово-коричневому, каштановому, засмаглому, різнокольоровому, сірому, сталевому, фіолетовому кольорам і відтінкам. Кольоративи полісемічні, оскільки їхнє значення варіює: від нейтрального через позитивне, негативне, комбіноване до невизначеного, інформує про життєвий досвід людини, її цінності, зовнішність, емоційну сферу, поведінку тощо за формулами «тут і зараз», «там і тоді», «своє — чуже», «європейське — неєвропейське». Визначено лінгвістичні

особливості кольоративів, розмежовано паралелізм і асиметрію феномена, підтверджено ідею щодо семантичних можливостей кольоративів у мовленнєвій діяльності людини загалом і творчої особистості зокрема.

Ключові слова: колір, відтінок кольору, кольоратив, семантика, оповідання, семантика кольоратива.

Вступ. Навколишній світ без барв, кольорів і відтінків сигналізує не стільки про естетичні проблеми, скільки про психологічні особливості людини (Берненко, 2016). Йдеться про фізіологію, будову очей, функції емоційної сфери, діяльність вегетативної та центральної нервової систем (Ibid.). Експериментально доведено, що в людини існують улюблені кольори, які змінюються з віком, корелюють зі статтю, географією, місцем знаходження, культурою, суб'єктивним досвідом (Еллууд, 2024). Сюди додаємо й фізичні властивості світла, його інтерпретацію етносом або окремим індивідумом (Блог, 2025; Веретільник та ін., 2020: 16–17). Стосовно кольоративів – найменувань кольору, то їхній склад різний як у споріднених, так і неспоріднених мовах. Крім того, семантика кольоративів, їхній словотвірний потенціал, символіка, функції не збігаються, мають свої культурні особливості (Зимовець, 2019: 370–371).

Проблема семантики кольоративів детально розглянута у працях І. М. Бабій, А. Біндл, А. Вежбицької, К. Е. Гетца, Г. Гіппера, О. М. Дзівак, Л. А. Ковбасюк, Т. Б. Козак, А. П. Критенко та ін. Проте спеціальних праць, присвячених зіставній семантиці кольоративів у швейцарській лінгвокультурі першої половини ХХ століття, дотепер нема. Все це свідчить про **актуальність** вибору теми пропонованої студії.

Мета дослідження – з'ясувати спільні й відмінні риси семантики кольоративів німецькомовних оповідань швейцарської письменниці Лізи Венгер «Die Frau des Sohnes» і швейцарського письменника Ернста Цана «Simon» першої половини ХХ ст. Досягнення поставленої мети передбачає виконання кількох **завдань**:

- виокремити кольоративи в емпіричному матеріалі;
- систематизувати та диференціювати семантику кольоративів у корпусі укладеної нами експериментальної картотеки;

– уточнити абсолютну частоту поширення кольоративів у аналізованих художніх творах.

Матеріали та методи дослідження. Ілюстративна база дослідження – оригінальні твори швейцарської письменниці Лізи Венгер «Die Frau des Sohnes» і швейцарського письменника Ернста Цана «Simon», написані в першій половині XX століття, оцифровані командою проекту «Гутенберг» (Wenger, 2025; Zahn, 2025). Виокремлення кольоративів здійснюємо методом *суцільного вибирання* з 32-х умовних сторінок. Корпус кольоративів оповідання Лізи Венгер «Die Frau des Sohnes» становить 18 випадків, оповідання Ернста Цана «Simon» – 58, відповідно. Загальний обсяг експериментальної картотеки – 76 мовних одиниць. Семантику кольоративів виявляємо методом *інтерпретаційно-текстового аналізу* з використанням методик дистрибутивного та компонентного аналізів. *Зіставний* метод спрямовуємо на вияв спільних і специфічних рис текстової семантики кольоративів, прийом *кількісного аналізу* – на об’єктивацію результатів дослідження.

Виклад матеріалу. Спостереження над експериментальною картотекою дає змогу констатувати, що колір і його відтінки відіграють важливу роль у сприйнятті сюжетної лінії оповідань, образів авторів і персонажів, цінностей і традицій, культури і історії, філософії хуторян, що мешкають у горах та долинах тощо. Узагальнена парадигма кольоративів містить хроматичні (блакитний, жовтий, червоний, зелений, фіолетовий), ахроматичні (білий, чорний, сірий), неспектральні (коричневий), строкаті (багатобарвні) кольори. Деякі з-поміж хроматичних, ахроматичних і неспектральних кольорів мають відтінки, наприклад: **червоний** колір *rot* репрезентовано 6-а відтінками: 1) **кривавий** *blutrot*, 2) **темно-червоний** *dunkelrot*, 3) **почервонілий** *errötete tiefer*, 4) **рудуватий** *rotblond*, 5) **теракотовий** *rötlich braun*, 6) **червоніючий** *errötend*; **білий** *weiss* – 4а: 1) **світловолосий**, **білявий**, **світло-русявий** *blond7*, 2) **світлий** *hell4*, 3) **сонячний** *sonnig*, 4) **блідий** *blass, bleich2, Bleich*; **чорний** *schwarz* – 1м: **темний** *dunkel6*; **коричневий** *braun* – 3а: 1) **оксамитово-коричневий** *samtbraun*, 2) **каштановий** *braunhaarig*, 3) **засмаглий** *auf seiner braunen Stirn*.

Для зручності унаочнимо кольоративи в таблиці 1, де знак «+» указує на наявність мовної одиниці в емпіричному матеріалі, знак «-» – відсутність, відповідно.

Таблиця 1

**Матриця кольоративів, за оповіданнями
Лізи Венгер «Die Frau des Sohnes» і Ернста Цана «Simon»**

Кольоратив	Ліза Венгер	Ернст Цан
блакитний	+	+
білий	-	+
світловолосий, білявий, світло-русявий	+	+
світлий	+	+
сонячний	+	-
блідий	+	+
жовтий	+	-
золотий	+	-
червоний	+	+
кривавий	+	-
темно-червоний	+	-
почервонілий	-	+
рудуватий	-	+
теракотовий	-	+
червоніючий	-	+
чорний	+	+
темний	+	+
зелений	-	+
коричневий	-	+
оксамитово-коричневий	-	+
каштановий	-	+
засмаглий	-	+
різнокольоровий	-	+
сірий	-	+
сталевий	-	+
фіолетовий	-	+
Всього	12	21

Із табл. 1 видно, що вибір кольорової гами почасти збігається, почасти — ні. Кольори і їхні відтінки, що збігаються, визначаємо умовно як мотивуючі, тобто ті, що сприяють творчому розвитку автора (-ки) загалом, кольори і їхні відтінки, що не збігаються, як актуальні, тобто ті, що важливі для того чи того твору, відповідають певній фабулі. До мотивуючих кольорів належать: *блакитний, світлий, світловолосий, білявий, світло-русявий, блідий, червоний, чорний, темний*, усього — 7 позицій; актуальні кольори — *сонячний, жовтий, золотий, кривавий, темно-червоний*, усього — 5 позицій (Ліза Венгер), *білий, почервонілий, рудуватий, теракотовий, червоніючий, зелений, коричневий, оксамитово-коричневий, каштановий, засмаглий, різнокольоровий, сірий, сталевий, фіолетовий*, усього — 14 позицій (Ернст Цан).

Семантика кольоративів варіює: від позитивної через нейтральну, негативну, комплексну до невизначеної. Наприклад, позитивна семантика **блакитного** кольору характерна для сукупності реалій навколишнього світу та проєкції флори “*Alles ist **blau**, auch die Schatten der Bäume*” (Wenger, 2025), озерної води “*Der See, in dem sich schroffe, bergige Ufer spiegelten, hatte ein sattes, wundersames **Blau***” (Zahn, 2025), неба “*Und durch den ebenso **blauen** Himmel segelte manchmal eine atlasglänzende weisse Wolke*” (Ibid.), негативна — сукупності частин тіла — очей “*Tränen traten ihr in die **blauen** Augen*” (Ibid.).

Нейтральна семантика стоїть за **червоним** кольором, що вживають на позначення різновиду меблів (стілчик) “*Wenn er mit seiner Tagesarbeit fertig war, holte er mir **das rote Stühlchen**, und ich musste mich vor die Löwin setzen und ihm sagen, ob ich mit ihm zufrieden sei.*” (Wenger, 2025), сукупності (а) роду квіткових кімнатних рослин “*Von den samtbraunen Gesimsen flammten **rote Geranien***” (Zahn, 2025); (б) церковного одягу хлопчиків “*Ein mit kostbarer Stola angetaner Priester las, umgeben von vier **rotgekleideten** Altarknaben, die Messe*” (Ibid.). Існують предметні або комунікативні ситуації, де **червоний** колір і його відтінки мають позитивну або негативну семантику. Наприклад, період активного прояву інфекційної хвороби номінують відтінком **червоного** кольору — **кривавий** “*Glühende Augen über harten Backenknochen, blasse Lippen unter **blutroten** Wangen, eine gelbe Hand, die sich kaum hob, um die meine zu fassen*” (Wenger, 2025), утрату коханого та емоційні

переживання жінки — **темно-червоним** “*Sylvia sah mich an und wurde **dunkelrot***” (Ibid.). Семантика наведених відтінків червоного кольору — негативна.

Комплексна семантика — негативно-позитивна — трапляється у відтінку **жовтого** кольору — **золотий**, що вживається на позначення жіночої прикраси з благородного металу “*Ihre Augen sahen über die Dächer hinweg in die Ferne, und sie drehte ihren **goldenen** Verlobungsring hin und her*” (Wenger, 2025), сірого — **сталевий**, що кодифікує водну поверхню озера “*Sein Spiegel gewann eine **Stahlfarbe***” (Zahn, 2025).

Невизначена семантика орієнтує на **фіолетовий** колір, пов’язаний із оптичним явищем післясвітіння “*Über die Uferberge aber, deren Fuss tief hinab ins Wasser reichte, rann ein **violettes** Licht*” (Zahn, 2025), **червоний**, тотожний зміні пігментації шкіри обличчя молоді дівчини “*<...> und Sina **rot** wurde bis unter die Haarwurzeln*” (Ibid.), відтінок чорного — **темний** — характеризує коридор як місце прояву взаємних почуттів неодруженого чоловіка і заміжньої жінки “*Und mit geheimer Lust rief sie sich den Augenblick zurück, da er im **dunkeln** Flur gewagt hatte, sie zu küssen*” (Ibid.), відтінок білого — **блідий** — репрезентує пігментацію шкіри обличчя заміжньої жінки “*Er hatte beide Frauengesichter dicht vor sich und sah, wie sie sich verfärbten, Luzi **bleich** <...>*” (Ibid.).

Проілюструємо семантику кольоративів у табл. 2.

Бачимо, що левову частку назв мотивуючих кольорів і їхніх відтінків (а саме: *blau, hell, blond, blass, rot, schwarz, dunkel*) уживають для позначення множинності й одиничності, меншу частку — *bleich* — одиничності. Так само актуальні кольори і їхні відтінки поділяємо на ті, що фіксують як множинність, так і одиничність людей, частин тіла людини, емоційного стану, емоційних переживань жінки або чоловіка, жіночого одягу, речей тощо та ті, що фіксують множинність або одиничність. Приклади «універсального» позначення: *weiss, braun*, «специфічного» — *blass, blutrot, rötlich braun, samtbraun, bunt* (множина), *sonnig, gelb, gold, dunkelrot, errötete tiefer, rotblond, errötend, grün, braunhaarig, grau, Stahlfarbe, violett* (однина). Лінгвістичні маркери аналізованих кольоративів — слово та вільне словосполучення. Слово називає, характеризує або описує колір, вільне словосполучення доповнює, уточнює феномен.

Таблиця 2

Лексико-семантичні варіанти кольоративів, за оповіданнями Лізи Венгер «Die Frau des Sohnes» і Ернста Цана «Simon»

Кольоративи	Семантика кольоративів	
	Ліза Венгер	Ернст Цан
1	2	3
blau	сукупність реалій навколишнього світу та проекція флори	небо; частини тіла людини (очі ображеної жінки)
ein Blau		озерна вода
weiss		жіночий одяг: а) солом'яний капелюх, б) рукава блузки; пігментація жіночої шкіри: а) шиї, б) обличчя; пове- дінка дівчини; хмара
blond	пігментація волосся юнака	пігментація: а) вій дівчини, б) пробору волосся дівчини, в) волосся американського хлопця; г) чубчика американського хлопця; г) волосся вродливої пацанки; довжина волосся дівчини
der Blonde		блондин (чоловік зі світлим волоссям)
der Blondkopf		білоголовий (чоловік зі світлим волоссям)
hell	сукупність дівочого одягу	інтенсивність: а) горіння вугілля, б) прояву страху
sonnig	оцінка рухливої гри молоді на природі	
blass	пігментація частин тіла (губи)	
bleich		пігментація обличчя дівчини; якість життя заміжньої жінки
gelb	пігментація частин тіла (рука); великий поштовий конверт	
gold	ритуальна коштовна жіноча прикраса (обручка)	

Продовження таблиці 2

1	2	3
rot	пігментація шкіри немовляти після народження; пігмент фарби або деревини	сукупність: а) роду квіткових кімнатних рослин; б) бого-службового одягу хлопчиків; зміна пігментації шкіри обличчя заміжньої жінки; пігментація шкіри обличчя одруженого чоловіка
blutrot	пігментація шкіри щік хворого чоловіка	
dunkelrot	зміна пігментації шкіри обличчя та емоційного стану дівчини	
errötete tiefer		емоційний стан дівчини
rotblond		пігментація жіночого волосся
rötlich braun		забарвлення райдужки очей заміжньої жінки
errötend		манера дівочої саморозмови
schwarz	тло, що вирізняє скульптуру; сукупність ритуального жіночого одягу; емоційний стан матері	елемент прикраси жіночого одягу; жіноча уніформа; святковий жіночий одяг; сукупність: а) хмар, б) птахів, в) черниць
das Schwarz		монастирський одяг
dunkel	оцінка навколишнього світу; відсутність природного світла; сукупність неосвітлених частин помешкання	низький голос чоловіка; відсутність світла в коридорі; процес: а) когнітивний, б) фізіологічний
grün		лука
braun		верша; емоційний стан жінки; пігментація: а) сукупності частин тіла (руки), б) частин обличчя (чоло)
samtbraun		сукупність частин будівлі
braunhaarig		пігментація волосся юнака
bunt		сукупність троянд
grau		емоційний стан чоловіка; табування вогнепальної зброї
Stahlfarbe		поверхня озера
violett		світло

За частиномовною ознакою виокремлюємо три основні лексико-граматичні класи кольоративів: 1) прикметник *blass, blau, bleich, blond, blutrot, braun, braunhaarig, bunt, dunkel, dunkelrot, errötend, gelb, gold, grau, grün, hell, rot, rotblond, rötlich braun, samtbraun, schwarz, sonnig, violett, weiss*; 2) іменник *das Blau, der Blonde, der Blondkopf, Stahlfarbe*; 3) дієслово *errötete tiefer*. Домінування прикметників пояснюємо функціями мовної одиниці (Поліщук, 2008: 111–113). З другого боку, творчою свідомістю автора (Ліштаба, Огаренко, 2022: 56), його прагматичною настановою на зображувану подію, стилем, ідіостилем (Сергуніна, Нарольський, 2014: 198, 202) та психічною конституцією «особи митця» (Крупа, 2005: 83).

Висновки. Розгляд проблеми зіставної семантики кольоративів швейцарської лінгкокультури першої половини XX століття дозволяє зробити такі висновки:

- семантика кольоративів є результатом номінації кольору і його відтінків у навколишньому світі, що нашаровуються на художньо осмислений світ;

- семантика кольоративів інформує про життєвий досвід людини, її цінності, зовнішність, емоційну сферу, поведінку тощо за формулами «тут і зараз», «там і тоді», «своє — чуже», «європейське — неєвропейське»;

- паралелізм або схожість семантики кольоративів утілено блакитним, червоним і чорним кольорами, відтінками білого — світлий, білявий та чорного — темний;

- асиметрію або протилежність семантики кольоративів реалізовано через білий, коричневий, жовтий, зелений, сірий, фіолетовий, строкатий кольори, відтінки білого — блідий, сонячний, червоного — кривавий, теракотовий, темно-червоний, почервонілий, червоніючий, рудуватий, жовтого — золотий, коричневого — оксамитово-коричневий, каштановий, засмаглий;

- семантика кольоративів формує в адресата знання про «універсальні» та «специфічні» кольори і їхні відтінки;

- семантичні можливості кольоративів у мовленнєвій діяльності відповідають природі людини загалом і творчої особистості зокрема, що узгоджується з основною метою художньої комунікації — досягнення естетичного впливу.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в зіставних дослідженнях семантики кольоративів німецької, англійської та швейцарської лінгвокультур, аналізі семантики німецькомовних кольоративів у річищі перекладу, символіки тощо.

ЛІТЕРАТУРА

Берненко А. Ф. Проект «Психологічні особливості сприйняття різних кольорів людиною». *Biki ЦДУ*. URL: https://wiki.cusu.edu.ua/index.php/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82_%22%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F_%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%8E%22,_%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%90.%D0%A4.,%D0%9F%D0%93%D0%A4,11_%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0

Блог. Як створюються кольори і чому ми їх бачимо? Кольорові моделі та методи їх опису. 2025. URL: <https://www.products.pcc.eu/uk/blog/%D1%8F%D0%BA-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8E%D1%8E%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%96-%D1%87%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BC%D0%B8-%D1%97%D1%85-%D0%B1%D0%B0%D1%87/>

Веретільник Т. І. та ін. (упор.). Основи теорії кольору. Навчально-методичний посібник. Черкаси : ЧДТУ, 2020. 130 с.

Еллвуд М. Чому в нас є улюблені кольори і чому ваш — з великою ймовірністю буде блакитний. *BBC. News Україна*. 2024. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c8v2dj196nmo>

Зимовець Г. Роль кольороназв у формуванні українського ергонімікону. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2019. Вип. 71. Ч. II. С. 363–372.

Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 416 с.

Ліштаба Т. В., Огаренко Т. А. Особливості функціонування прикметників у поезіях В. Симоненка. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. № 6. Т. 33 (72), ч. 1. С. 52–57.

Поліщук О. Індивідуально-авторські прикметники-композиції у поетичному лексиконі ХХ століття. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2008. Вип. 10. С. 109–115.

Сергуніна Т., Нарольський В. Лексико-семантична група прикметників кольоропозначень у повісті Юліана Опільського «Золотий лев». *Studia methodologica*. 2014, № 39. С. 198–202.

Wenger L. Die Frau des Sohnes. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap004.html>

Zahn E. Simon. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap005.html>

COMPARATIVE SEMANTICS OF COLORATIVES OF SWISS LINGUISTIC CULTURE OF THE FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY

Natalia V. Romanova

Doctor of Philological Sciences, Associate Professor,
Professor at the German and Romance Philology Chair
Kherson State University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: NRomanova@ksu.ks.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7444-3811>

SUMMARY

The abstracted scientific research is devoted to a comparative analysis of the semantics of coloratives in Swiss linguistic culture of the first half of the 20th century. The relevance of the study is determined by the lacunae of special works on the proposed issues. The illustrative base is topical original everyday stories digitized within the framework of the Gutenberg project. An experimental card index of 76 language units has been compiled. Two types of colors and their shades are conditionally distinguished: “universal” and “special.” “Universal” colors and their shades are found in both analyzed works, “special” ones in one or the other work. The list of “universal” colors is blue, red, black, “universal” shades of colors are light, blond, pale, dark. A matrix of colorants and their classification according to pragmatic criteria is proposed. It is established that Lisa Wenger’s “special” colors are identical to yellow, “special” shades of colors are sunny, golden, bloody, dark red. Ernst Zahn prefers white, reddish, reddish, terracotta, blushing, green, brown, velvety brown, chestnut, tan, multi-colored, gray, steel, purple colors and shades. The semantics of coloratives is polysemic, varying from neutral through positive, negative, combined to indefinite, informing about a person’s life experience, their values, appearance, emotional sphere, behavior, etc. according to the formulas “here and now”, “there and then”, “our own – alien”, “European – non-European”. The linguistic features of coloratives are determined, parallelism and asymmetry of the phenomenon are delimited, and the idea of the semantic possibilities of coloratives in human speech activity in general and creative personality in particular is confirmed.

Keywords: color, shade of color, colorative, semantics, narrative, semantics of colorative.

REFERENCES

Bernenko A. F. (2016). Proekt “Psykhologichni osoblyvosti spryiniattia riznykh kol'oriv liudynoiu” [Project “Psychological features of human perception of different colors”]. URL: https://wiki.cusu.edu.ua/index.php/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82_%22%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F_%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D0%BE_%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%8E%22,%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%90.%D0%A4.,%D0%9F%D0%93%D0%A4,11_%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0 [in Ukrainian].

Bloh (2025). Yak stvoriliut'sia kol'ory I chomu my ikh bachymo? Kol'orovi modeli ta metody ikh opysu [How are colors created and why do we see them? Color models and methods for describing them]. URL: <https://www.products.pcc.eu/uk/blog/%D1%8F%D0%BA-%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8E%D1%8E%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F-%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%96-%D1%87%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BC%D0%B8-%D1%97%D1%85-%D0%B1%D0%B0%D1%87/> [in Ukrainian].

Veretil'nyk T. I. and others (comp.) (2020). Snovy teorii kol'oru [Basics of color theory]. Cherkasy: CHDTU. 130 p. [in Ukrainian].

Ellvud M. (2024). Chomu v nas e uliubleni kol'ory I chomu vash – z velykoiu imovirnisstiu bude blakytnyi [Why we have favorite colors and why yours will most likely be blue]. *BBC. News Ukraine*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c8v2dj196nmo> [in Ukrainian].

Zymovets' H. (2019). Rol' kol'oronazv u formuvanni ukrains'koho erhonimikony [The role of color names in the formation of the Ukrainian ergonomic icon]. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriiia filolohichna* [Bulletin of Lviv University. Philological Series]. Issue 71. Part II, pp. 363–372 [in Ukrainian].

Krupa M. (2005). Linhvistychnyi analiz khudozhn'oho tekstu [Linguistic analysis of a literary text]. Ternopil' : Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].

Lishtaba T. V., Oharienko T. A. (2022). Osoblyvosti funktsionuvannia prykmetnykiv u poeziakh V. Symonenka [Features of the functioning of adjectives in the poems of V. Simonenko]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernads'koi. Seriiia: Filolohiia. Zhurnalistyka* [Scholarly notes of the V. I. Vernadsky TNU. Series: Philology. Journalism]. № 6, Vol. 33 (72), Part 1, pp. 52–57 [in Ukrainian].

Polishchuk O. (2008). Indyvidual'no-avtors'ki prykmetnyky u poetychnomu leksykoni XX stolittia [Individual-author composite adjectives in the poetic lexicon of the 20th century]. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu “Ostroz'ka akademiia”. Seriiia: Fillolohichna* [Scientific notes of the National University “Ostroh Academy”. Series: Philological]. Issue 10, pp. 109–115 [in Ukrainian].

Serhunina T., Narol's'kyi V. (2014). Leksyko-semantychna hrupa prykmetnykiv kol'oropoznachen' u povisti Yuliana Opil's'koho “Zoloty lev” [Lexico-semantic

group of color-adjectives in the story of Julian Opilskyi the “Gold lion”]. *Studia methodologica*. № 39, pp. 198–202 [in Ukrainian].

Wenger L. (2025). Die Frau des Sohnes. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap004.html> [in German].

Zahn E. Simon. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/antholog/letreife/chap005.html> [in German].

Стаття надійшла до редакції 02.04.2025